

NACZELNICTWO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Rok 8 (XII) Nr. 8—9.

W A R S Z A W A

Sierpień—Wrzesień 1930 r.

ROZKAZ NACZELNICTWA Z. H. P. L. 11, z dnia 11 sierpnia 1930 r.

PRZYRZECZENIE HARCERSKIE.

MAM SZCZERĄ WOLĘ CAŁEM ŻYCIEM PEŁNIĆ
SŁUŻBĘ BOGU I OJCZYŹNIE; NIEŚĆ CHĘTNĄ POMOC
BLIŹNIM; BYĆ POSŁUSZNYM PRAWU HARCERSKIEMU.

MAM SZCZERĄ WOLĘ CAŁEM ŻYCIEM PEŁNIĆ
SŁUŻBĘ BOGU I OJCZYŹNIE; NIEŚĆ CHĘTNĄ POMOC
BLIŹNIM; BYĆ POSŁUSZNĄ PRAWU HARCERSKIEMU.

PRAWO HARCERSKIE.

1. HARCERZ SŁUŻY BOGU I OJCZYŹNIE I SUMIENNIE SPEŁNIA SVOJE OBOWIĄZKI.

Gdziekolwiek harcerz się znajduje, stara się czyny swoje uzgodnić z wolą Boga i zrozumieć, czego od niego Ojczyzna wymaga.

2. NA SŁOWIE HARCERZA POLEGAJ, JAK NA ZAWISZY.

Harcerz ceni swą godność; jest prawdomówny; kłamca nie wart być harcerzem.

Harcerz nie rozróżnia słowa zwyczajnego, któreby nie zobowiązywało, od słowa honoru, którego dopiero się nie łamie.

Harcerz waży słowa swoje; na wiatr ich nie rzuca. Obludą i fałszem się brzydzi.

3. HARCERZ JEST POŻYTECZNY I NIESIE POMOC BLIŹNIM.

Ten obowiązek ma spełniać z największym nakładem sił i poświęceniem bez względu na swoją wygodę lub korzyść, nawet na bezpieczeństwo.

W niepewności, co w danej chwili wykonać, zapyta harcerz samego siebie, co lepsze dla innych? i to, jako swój obowiązek, wykona.

Harcerz szuka skrzętnie sposobności, by codziennie wyświadczyć komuś choćby drobną przysługę.

4. HARCERZ W KAŻDYM WIDZI BLIŹNIEGO, A ZA BRATA UWAŻA KAŻDEGO INNEGO HARCERZA.

Gdy harcerz spotka drugiego, choćby nieznanego harcerza, postępuje z nim, jakby z najlepszym znajomym i służy mu radą i pomocą.

Harcerz nigdy z góry na innych nie patrzy, dlatego, że są biedniejsi, albo do innej warstwy społecznej należą.

Harcerz nigdy nie da się opanować zawiści względem bogatszych lub szczęśliwszych.

5. HARCERZ POSTĘPUJE PO RYCERSKU.

Jest grzeczny dla wszystkich, a szczególnie uprzejmy dla kobiet; otacza opieką dzieci; zawsze chętnie wspiera starców, słabych i ułomnych, a dzielnie i śmiało broni pokrzywdzonych. Nie przyjmuje za swe usługi żadnej nagrody.

6. HARCERZ MIŁUJE PRZYRODĘ I STARA SIĘ JĄ POZNAĆ.

Harcerz chroni zwierzęta przed dręczeniem i sam im nigdy krzywdy nie czyni; nie zabija więc bez potrzeby nawet owadów; nie niszczy drzew i innych roślin, wogóle — niczego w przyrodzie.

7. HARCERZ JEST KARNY I POSŁUSZNY RODZICOM I WSZYSTKIM SWOIM PRZEŁOŻONYM.

Posłuch harcerski przyczynia się do wyrobienia kar-ności w życiu społecznym.

Każdy rozkaz harcerski musi być wykonany natychmiast i ochotnie, choćby był niemity.

Przy rodzicach i przełożonych stoi harcerz w dobrej i złej doli; nawet mówić źle o nich nie pozwala przy sobie.

1. HARCERKA SŁUŻY BOGU I OJCZYŹNIE I SUMIENNIE SPEŁNIA SVOJE OBOWIĄZKI.

Gdziekolwiek harcerka się znajduje, stara się czyny swoje uzgodnić z wolą Boga i zrozumieć, czego od niej Ojczyzna wymaga.

2. NA SŁOWIE HARCERKI POLEGAJ, JAK NA ZAWISZY.

Harcerka ceni swą godność; jest prawdomówna, kto kłamie, nie wart być harcerką.

Harcerka nie rozróżnia słowa zwyczajnego, któreby nie zobowiązywało od słowa honoru, którego dopiero się nie łamie.

Harcerka waży słowa swoje; na wiatr ich nie rzuca. Obludą i fałszem się brzydzi.

3. HARCERKA JEST POŻYTECZNA I NIESIE POMOC BLIŹNIM.

Ten obowiązek ma spełniać z największym nakładem sił i poświęceniem bez względu na swoją wygodę lub korzyść, nawet na bezpieczeństwo.

W niepewności, co w danej chwili wykonać, zapyta harcerka samej siebie, co lepsze dla innych? i to, jako swój obowiązek, wykona.

Harcerka szuka skrzętnie sposobności, by codziennie wyświadczyć komuś choćby drobną przysługę.

4. HARCERKA W KAŻDYM WIDZI BLIŹNIEGO, A ZA SIOSTRĘ UWAŻA KAŻDĄ INNĄ HARCERKĘ.

Gdy harcerka spotka drugą, choćby nieznaną harcerkę, postępuje z nią, jakby z najlepszą znajomą i służy jej radą i pomocą.

Harcerka nigdy z góry na innych nie patrzy, dlatego, że są biedniejsi, albo do innej warstwy społecznej należą.

Harcerka nigdy nie da się opanować zawiści względem bogatszych lub szczęśliwszych.

5. HARCERKA POSTĘPUJE PO RYCERSKU.

Jest grzeczna i uprzejma dla wszystkich; otacza opieką dzieci; zawsze chętnie wspiera starców, słabych i ułomnych, a dzielnie i śmiało broni pokrzywdzonych. Nie przyjmuje za swe usługi żadnej nagrody.

6. HARCERKA MIŁUJE PRZYRODĘ I STARA SIĘ JĄ POZNAĆ.

Harcerka chroni zwierzęta przed dręczeniem i sama im nigdy krzywdy nie czyni; nie zabija więc bez potrzeby nawet owadów; nie niszczy drzew i innych roślin, wogóle — niczego w przyrodzie.

7. HARCERKA JEST KARNA I POSŁUSZNA RODZICOM I WSZYSTKIM SWOIM PRZEŁOŻONYM.

Posłuch harcerski przyczynia się do wyrobienia kar-ności w życiu społecznym.

Każdy rozkaz harcerski musi być wykonany natychmiast i ochotnie, choćby był niemity.

Przy rodzicach i przełożonych stoi harcerka w dobrej i złej doli; nawet mówić źle o nich nie pozwala przy sobie.

8. HARCERZ JEST ZAWSZE POGODNY.

Harcerz nie zniechęca się, nie zraża, nie zna co to dąsy. Szczególniej w chwilach niepowodzenia obce są harcerzowi wybuchy prostactwa; nie klnie wtedy i nie przeżywa; zmusza się raczej do milczenia i uśmiechu.

9. HARCERZ JEST OSZCZĘDNY I OFIARNY.

Oszczędny nie przez sknerstwo, lecz przez przezorność, by nie być ciężarem dla innych i pomagać potrzebującym; ofiarny — „na odzianie i nakarmienie Matki-Ojczyzny“.

Gry hazardowe i wogóle trwonienie czasu i majątku, uważa za grzech narodowy.

10. HARCERZ JEST CZYSTY W MYŚLI, MOWIE I UCZYNKACH; NIE PALI TYTONIU, NIE PIJE NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.

Harcerz brzydzi się wszelkim brudem, unika złego towarzystwa, nie pozwala w swojej obecności nie tylko czynić, ale nawet mówić i dowcipkować nieprzystojnie.

Harcerz stroni od trucizn, szkodzących ciału i duszy. Chce zachować zdrowie i siły dla siebie i dla dobra ogółu; pragnie dawać dobry przykład drugim; przyczynić się do rozszerzenia zasad wstrzemięźliwości, a przez to do zmniejszenia spustoszeń jakie złe nałogi sprawiają pośród szerokich warstw narodu.

St. Sedlaczek, hm. Rp.
Za Sekretarza Generalnego.

8. HARCERKA JEST ZAWSZE POGODNA.

Harcerka nie zniechęca się, nie zraża, nie zna, co to dąsy. Szczególniej w chwilach niepowodzenia obce są harcerce wybuchy niezadowolenia, gniewu, grymasów; zmusza się raczej do milczenia i uśmiechu.

9. HARCERKA JEST OSZCZĘDNA I OFIARNA.

Oszczędna nie przez sknerstwo, lecz przez przezorność, by nie być ciężarem dla innych i pomagać potrzebującym; ofiarna — „na odzianie i nakarmienie Matki-Ojczyzny“.

Gry hazardowe, strojenie się i wogóle trwonienie czasu i majątku, uważa za grzech narodowy.

10. HARCERKA JEST CZYSTA W MYŚLI, MOWIE I UCZYNKACH; NIE PALI TYTONIU, NIE PIJE NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.

Harcerka brzydzi się wszelkim brudem, unika złego towarzystwa, nie pozwala w swojej obecności nie tylko czynić, ale nawet mówić i dowcipkować nieprzystojnie.

Harcerka stroni od trucizn, szkodzących ciału i duszy. Chce zachować zdrowie i siły dla siebie i dla dobra ogółu; pragnie dawać dobry przykład drugim; przyczynić się do rozszerzenia zasad wstrzemięźliwości, a przez to do zmniejszenia spustoszeń jakie złe nałogi sprawiają pośród szerokich warstw narodu.

Podstawa: Uchwała X Nadzwyczajnego Zjazdu Walnego z dnia 27 kwietnia 1930 r. co do zmiany Prawa, oraz XLVIII Zjazdu Naczelnej Rady Harcerskiej z dnia 25 kwietnia 1930 r. co do zmiany interpretacji.

(—) Sołtan
Przewodniczący Z. H. P.

ROZKAZ NACZELNICTWA Z. H. P. L. 12 z dnia 14 sierpnia 1930 r.**DZIESIĘCIOLECIE „CUDU NAD WISŁĄ“.**

Dziesiątą święcimy rocznicę owych dni sierpniowych, w których Naród, dzięki pomocy Bożej, wstawiennictwu Królowej Korony Polskiej, odrzuciwszy walki i spory, skupiwszy się pod rozkazami Rządu i Naczelnego Wodza, odniósł świetne zwycięstwo nad hordami barbarzyńskimi, co zagładą zagrażały nie tylko Ojczyźnie naszej, ale całej cywilizacji zachodniej.

Gdy wróg stał już u wrót Stolicy, gdy opuszczały ją przedstawicielstwa zagraniczne, a tylko ówczesny Nuncjusz, obecny Ojciec Święty Pius XI pozostał, by dzielić z nami dolę i niedolę, po strasznych tygodniach odwrotu i porażek, nadszedł w dzień Wniebowzięcia Najświętszej Panny przełom, który zdecydował o losach Polski i Europy.

Raz jeszcze Naród nasz wykazał, że żadna moc ludzka nie zdoła go złamać — ni zniszczyć, gdy zdołą się na wewnętrzne zespolenie.

Harcerstwo zapisało w roku 1920 jedną z najpiękniejszych kart swej historii.

Harcerze starsi stali się pierwszym ośrodkiem skupienia oddziałów Armji Ochotniczej. Harcerki

i młodszy, w służbie samarytańskiej lub wyręczając żołnierzy w pracach pomocniczych, umożliwili wykorzystanie na froncie wszystkich sił zdolnych do frontowej służby. Wszyscy do szeregów zmęczonych walką i odwrotem nieśli ducha wiary w zwycięstwo. Bohaterska śmierć harcerza ś. p. Księdza Ignacego Skorupki, w najbardziej zagrożonym punkcie frontu pod Warszawą i w najcięższej chwili chwiania się linii bojowej, jest jakby symbolem ofiary życia tych wszystkich, którzy ją złożyli na ołtarzu Ojczyzny w czasach największego Jej zagrożenia.

Przenosząc się myślą w dni zwycięstwa i chwali wspomnijmy o powołanych na Wieczną Wartę członkach Związku i pomódlmy się za ich dusze. Cześć ich pamięci.

Dla wszystkich nas niechaj przypomnienie Cudu nad Wisłą będzie pokrzepieniem serc i podniecię do coraz lepszej, wytrwalszej, ofiarniejszej Służby.

Stanisław Sedlaczek. (—) Sołtan.
Za Sekretarza Generalnego. Przewodniczący Z.H.P.

ROZKAZ NACZELNIKA GŁÓWNEJ KWATERY M. L. 15. z dnia 15 sierpnia 1930.**11(1). DZIESIĘCIOLECIE „CUDU NAD WISŁĄ“.**

Rocznice Dziesięciolecia święcimy uroczyste we wszystkich środowiskach i drużynach. Niechaj przypomnienie sprawności i gotowości bojowej Harcerstwa w r. 1920, wzbudzi w nas ambicję udoskonalenia naszego „Czuwania“, byśmy zawsze byli gotowi na zew Ojczyzny.

11(2). POCZĄTEK NOWEGO ROKU HARCERSKIEGO.

Wypocząć, pełni sił i zapału wracacie do pracy po harcach letnich. Wykorzystajcie te chwile do takiego nastawienia życia w drużynach, aby przez cały rok biegło ono — po harcersku.

W tym roku będziemy obchodzić Dwudziestolecie Harcerstwa w Polsce. Najlepiej uczymy je, robiąc krok naprzód w pracy nad sobą. Pragnę, by hasłem naszym w tym szcze-

gólnie roku była sumiennność wykonania. Przeglądajcie więc programy Wasze, drużyn i osobiste, pomyślcie, czy zdołacie je wykonać, zakrescie mniej w projektach, ale co postanowicie, wykonajcie doskonale.

Szczególniej zależy mi na uczynieniu kroku naprzód w gotowości harcerskiej. Będę ją sprawdzał w drużynach hufcach.

12(1) PORZĄDEK I ZNAKOWANIE ROZKAZÓW NACZELNIKA GŁÓWNEJ KWATERY.

Wprowadzam następujące tytuły, kolejność i znakowanie punktów w rozkazach N. G. K. M.:

1. Rozkazy okolicznościowe. Przepisy stale obowiązujące.

11. Rozkazy okolicznościowe.

12. Statut, regulaminy i instrukcje.

13. Zmiany statutu, regulaminów i instrukcyj.
14. Wyjaśnienia regulaminów i instrukcyj.
15. Wskazówki i zalecenia.

2. Zarządzenia bieżące.

21. Zarządzenia w sprawach bieżących.
22. Przypomnienia w sprawach bieżących.
23. Wskazówki w sprawach bieżących.
24. Zarządzenia bieżące dla pewnych terenów.

3. Poparcie ważnych wydawnictw.

4. Drużyny i zrzeszenia.

41. Wpis drużyn.
42. Wykreślenie (rozwiązanie) drużyn.
Połączenie = wykreślenie z motywacją.
Zmiana nazwy = wykreślenie z motywacją + wpis.
43. Wpis zrzeszeń starszoharcerskich.
44. Wykreślenie (rozwiązanie) zrzeszeń st. h.

5. Hufce.

51. Mianowania hufcowych.
52. Mianowania współpracowników hufcowych.
53. Mianowania inne w hufcach.
54. Zwolnienia hufcowych.
55. Zwolnienia współpracowników hufcowych.
56. Zwolnienia innych osób.

6. Chorągwie.

61. Mianowania komendantów i zastępców.
62. Mianowania członków komend.
63. Mianowania komisji prób starszyny.
64. Zwolnienia komendantów i zastępców.
65. Zwolnienia członków komend.
66. Zwolnienia członków komisji prób.

7. Główna Kwatera.

71. Mianowania kierowników wydziałów, członków czynnych, referentów.
72. Mianowania wizytatorów.
73. Mianowania inne.
74. Zwolnienia kierowników wydziałów, cz. cz., refer.
75. Zwolnienia wizytatorów.
76. Zwolnienia inne.

8. Mianowania Starszyny.

81. Harcemistrze Rzeczypospolitej.
82. Harcemistrze.
83. Podharcemistrze.
84. Działacze harcerscy.
85. Instruktorzy techniczni.
86. Upoważnienia członków współdziałających do służby instruktorskiej.

9. Urlopy, zmiany przydziału, zwolnienia starszyny.

91. Urlopy kategorii 81, 82, 83, 84.
92. Urlopy inne.
93. Zmiany przydziału.
94. Zwolnienia kategorii 81, 82, 83, 84.
95. Zwolnienia inne.

10. Pochwały, oznaki i odznaczenia. Powołani na Wieczną Warte.

09. Powołani na Wieczną Warte.
01. Pochwały.
02. Oznaki nadawane przez Naczelnika G. K. M.
03. Wpis odznaczeń zagranicznych.

Sprostowania — pod tym samym tytułem, co punkt, który ulega sprostowaniu.

Wyjaśnienie: Znakowanie jest oparte na tej samej zasadzie, co dziesiętny system znakowania w bibliografii. Wszystkie sprawy umieszczone w rozkazach podzielone są na dziesięć działów znaczących pierwszą cyfrą znaku (np. 2 — Zarządzenia bieżące, 4 — Drużyny i zrzeszenia i t. d.). W obrębie każdego działu można wprowadzić znowu podział na 10 poddziałów (np. 41 wpis drużyn, 44 wykreślenie zrzeszeń starszoharcerskich).

Przyjęto zasadę, że pierwsze dwie cyfry oznaczają dział i poddział, następne, po kropce (w nawiasie) kolejny numer sprawy w danym poddziale.

Sposób ten ułatwia porządkowanie spraw według treści i stałe znaczenie tego samego rodzaju spraw tym samym znakiem bez względu na to, że w pewnych rozkazach niema pewnych punktów.

13(1) Zmiana Prawa i interpretacji. Rozkaz Naczelnictwa Z. H. P. I. 11, z dn. 11 sierpnia 1930, w tym samym, co niniejszy, numerze „Wiadomości Urzędowych N. Z. H. P.” podaje obecnie obowiązujący tekst Prawa i interpretacji. Do dnia 1 listopada należy w drużynach przeprowadzić nauczanie się Prawa według tego tekstu.

W Administracji „Harcemistrza i Wiadomości Urzędowych” nabyć można tekst Przryzerzenia i Prawa z interpretacją w formie tablicy ściennej oraz broszury.

13(2) Zmiana systemu raportowego. Wobec znacznego zapasu druków raportowych, których zmiana pociągnęłaby znaczną stratę pieniężną, oraz wobec opóźnienia przygotowania projektu całości systemu raportowego i konieczności załatwienia tej sprawy po szczegółowym porozumieniu się z komendantami Chorągwi — unieważniam punkty I. 1. Rozkazu N. G. K. M. L. 12, z dn. 13 maja 1930 roku (Wiad. Urz. Nr. 6 str. 28) p. t. „Zmiana systemu raportowego”.

W sprawie raportów wszelkich jednostek i wpisu drużyn na rok 1931 obowiązują nadal przepisy „Instrukcji w sprawie raportów”, Rocznik r. 1928, str. 180 i n.

13(3) Patroni drużyn.

W związku z 13(2) ulega zmianie data nadesłania przez drużyny życiorysu Patrona (Rozkaz N. G. K. M. L. 6 z dn. 20.III.1930); należy go dołączyć do druku statystycznego, wysyłanego 15 grudnia do G. K. przez K. Ch.

3. POPARCIE WAŻNYCH WYDAWNICTW.

3(1). „Wskazówki dla skautmistrzów”, teoria skautingu dla drużynowych, napisał gen. R. Baden-Powell, Skaut Naczelny, przełożył St. Sedlaczek.

Ponownie zwracam uwagę na tę pożyteczną książkę, niezbędną w bibliotece każdej drużyny i każdego instruktora. Zwłaszcza w okresie układania programów pracy, na początku roku harcerskiego będzie ona wielką pomocą dla drużynowych i starszyny.

3(2). „Rocznik Harcerski na r. 1928”. Zbiór przepisów obowiązujących w Z. H. P.

Niezbędna podręczna książka każdego pracownika harcerskiego. Ilość pozostałych egzemplarzy jest ograniczona, a nowego nakładu można się spodziewać dopiero po wejściu w życie nowych regulaminów, w każdym razie nie wcześniej niż przed upływem roku.

3(3). Obozy letnie i kolonje harcerskie, instrukcja obowiązująca w opracowaniu Tadeusza Maresza, Hm. Rp.

Książeczka ta, wydana na wiosnę r. b. jest aktualna nie tylko w okresie obozowym. Właśnie przy opracowywaniu sprawozdań z obozów, a w związku z tem, notowaniu doświadczeń dla ulepszenia obozów w roku przyszłym i uzupełnianiu wyprawy obozowej bardzo się przyda.

3(4). Harcerstwo w szkole, St. Sedlaczek, broszura z wskazówkami do organizowania rzeczywistej współpracy czynników szkolnych z harcerzami.

4. DRUŻYNY.

41. Wpis drużyn. Nowe drużyny przyjęte do Z. H. P. (próbne): Chorągiew Krakowska: Oświęcim, J. Sobieski. Chorągiew Radomska: Niekań, T. Kościuszko. Ostrowiec, H. Dąbrowskiego. Chorągiew Poznańska: Kruszwica, Piast; Osiek, J. Poniatowski; Ponieć, J. Poniatowski; Poznań, St. Zółkiewski; Wolsztyn, R. Traugutt; Wronki, Zawisza Czarny; Zbąszyń, A. Mickiewicz.

42. Wykreślenie drużyn. Chorągiew Łódzka: Tomaszów - Mazowiecki, St. Czarniecki (rozwiązana), R. Traugutt (rozwiązana). Chorągiew Poznańska: Śrem, H. Sienkiewicz (rozwiązana, członkowie przydzieleni do drużyny im. Przemysława).

7. GŁÓWNA KWATERA.

71(1) Referat Skarbowy. — Kierownikiem mianowany dh. plk. Zygmunt Zagłoba - Zygler, ph.; dotychczasowy referent budżetowo - finansowy GK. dh. por. J. L. Leśniewski przydzielony do pomocy.

71(2) Sekretarz Głównej Kwatery. Sekretarzem mianowany dh. Baltazar Podhorski.

72(1) Wizytatorzy. Wizytatorem mianowany dh. Dr. Władysław Czapliński, hm.

Za zgodność:

(—) B. Podhorski. (—) St. Sedlaczek, hm. Rp.
Sekretarz Głównej Kwatery. Naczelnik Głównej Kwatery M.

ROZKAZ NACZELNIKA GŁÓWNEJ KWATERY M. L. 16 z dnia 17 sierpnia 1930.

41. WPIS DRUŻYN NA ROK 1930.

(ciąg dalszy).

Chorągiew Lwowska, Drużyny harcerskie: II Drohobycz,

Chorągiew Łódzka, D. próbne: Ozorków, St. Czarniecki.

Chorągiew Mazowiecka, D. Harcerskie: Grodzisk Mazowiecki — T. Kościuszko; Łomża — Grudziński, A. Małkowski, J. Sobieski; Milanówek — J. Kiliński; Mława — J. Poniąkowski; Pruszków — St. Czarniecki; Pułtusk — T. Kościuszko; Przasnysz — J. Poniąkowski; Skierniewice — Zawisza Czarny; Ursynów — J. Niemcewicz; Żyrardów — J. Poniąkowski; H. Sienkiewicz.

D. Przygotowawcze: Bielany — St. Żółkiewski; Brwinów — T. Kościuszko; Ciechanów — H. Dembiński, W. Łukasiński; Garwolin — Zawisza Czarny; Klarysew — K. Pułaski; Krasnosielec — T. Kościuszko; Łomża — H. Dąbrowski, J. Poniąkowski, Zawisza Czarny; Łowicz — J. Ordon, J. Poniąkowski; Małkinia — T. Kościuszko; Mława — St. Żółkiewski; Ostrołęka — J. Poniąkowski, Zawisza Czarny; Piastów — S. Czarniecki; Pułtusk — S. Czarniecki; Rawa Mazow. — A. Małkowski; Skierniewice — St. Staszic, R. Traugutt; Sochaczew — T. Kościuszko; Sokołów Podl. — J. Poniąkowski; Trybki — J. Poniąkowski; Wołomin — W. Łokietek; Wyszaków — J. Poniąkowski; Żyrardów — R. Traugutt.

D. Próbne: Falenica — T. Kościuszko; Jabłonna Legj. — T. Kościuszko; Łomża — S. Czarniecki, wilczęca; Mogielnica k/Grójca — W. Łukasiński; Ostrołęka — St. Żółkiewski; Ostrow Mazowiecki — T. Kościuszko; Pułtusk — Zawisza Czarny; Rembertów Stary — J. Wiśniowiecki; Sokołów Podlaski — T. Kościuszko; Sreńsk — T. Kościuszko; Węgrów — T. Kościuszko; Wyszaków — Zawisza Czarny; Zakroczym — T. Kościuszko; Żarów — W. Łukasiński.

Chorągiew Płocka, D. Harcerskie: Gostynin — Langiewicz; przygotowawcze: Ligowo — T. Kościuszko; Płock — Betley, Chopin, Czarniecki, Głowacki, Kiliński, Kościuszko, Mohort, ks. Skorupka; Płońsk: Kościuszko, Poniąkowski; Sierpc: Jasiński, Traugutt; Starożyby: B. Chrobry; Wymyślin: Poniąkowski; Wyszogród — T. Kościuszko.

D. próbne. Bobrowniki: T. Kościuszko; Bodzanów: Zawisza Czarny; Czerników: Zawisza Czarny; Gąbin: T. Kościuszko; Mochów: H. Dąbrowski; Nowe Miasto — T. Kościuszko; Płock — Z. Czarny; Przedbórz — Zawisza Czarny, Raciąż — Zawisza Czarny; Thuchów: T. Kościuszko.

Chorągiew Włocławska, D. harc. — Lipno — Żółkiewski; Włocławek — T. Kościuszko, Puławski.

D. przygotowawcze. Aleksandrów — R. Traugutt; Dobrzyń — W. Łokietek; Kutno — H. Dąbrowski, Rytan; Lipno — Zawisza Czarny; Rypin — S. Czarniecki; Włocławek — S. Batory, Konarski, T. Kościuszko.

D. przygotowawcze: Chodecz — T. Kościuszko; Aleksandrów — H. Dąbrowski; Kikół — R. Traugutt; Kutno — Chodkiewicz, T. Kościuszko, R. Traugutt; Rypin — T. Kościuszko; Służew — T. Kościuszko.

Chorągiew Pomorska, D. Harcerskie: Brodnica — T. Kościuszko; Chełmno — J. Haller; Chełmża — I. Paderecki; Chojnice — J. Poniąkowski; Grudziądz — St. Czarniecki, Sowiński, Zawisza Czarny; Kościerzyna — J. Haller, T. Kościuszko; Lubawa — H. Sienkiewicz; Nowe Miasto — J. Poniąkowski; Starogard — T. Kościuszko, J. Poniąkowski; Toruń — Jan z Kolna, T. Kościuszko.

D. przygotowawcze: Chojnice — T. Kościuszko, St. Czarniecki; Golubin — T. Kościuszko; Grudziądz — T. Kościuszko, J. Poniąkowski, Zawisza Czarny, Małoletnich Obronców Lwowa; Jabłonowo — J. Poniąkowski; Kartuzy —

T. Kościuszko; Lidzbark — J. Poniąkowski; Lubawa — B. Chrobry, T. Kościuszko; Pelplin — R. Traugutt; Starogard — J. Sobieski; Tezew — H. Dąbrowski; Toruń — M. Kopernik, J. Poniąkowski, Zawisza Czarny; Tuchola — T. Kościuszko, J. Poniąkowski, J. Sobieski; Wąbrzeźno — J. Poniąkowski.

D. Próbne: Chojnice — Zawisza Czarny; Chełmża — Zawisza Czarny; Działdowo — J. Piłsudski; Kozłoborowo — T. Kościuszko; Tezew — J. Sobieski; Toruń — J. Haller; Tuchola — St. Żółkiewski; Wąbrzeźno — T. Kościuszko.

Chorągiew Poznańska, D. próbne: Domasławek — B. Chrobry; Gostyń — Zawisza Czarny, St. Czarniecki; Grodzisk — T. Kościuszko; Inowrocław — St. Żółkiewski; Osiek — J. Poniąkowski; Szamotuły — T. Kościuszko; Wyrzysk — T. Kościuszko.

Chorągiew Radomska, D. Harcerskie: Baćkowice — Głowacki; Białobrzeg — T. Kościuszko; Końskie — T. Kościuszko; Konieczna — St. Staszic; Opatów — T. Kościuszko, Pułaski; Ostrołęka — Langiewicz; Ostrowiec — T. Kościuszko; Radom — Czachowski; Solec — B. Głowacki.

D. Przygotowawcze: Końskie — H. Dąbrowski, J. Poniąkowski, R. Traugutt; Opoczno — T. Kościuszko; Ostrowiec — Pułaski, H. Sienkiewicz, J. Poniąkowski; Przysucha — Ks. Skorupka; Radom — J. Kiliński, T. Kościuszko, Langiewicz, J. Sobieski, R. Traugutt, Zawisza Czarny; Sandomierz — Sokolnicki; Sienna — J. Piłsudski; Skarżysko — J. U. Niemcewicz; Solec — Józef Poniąkowski.

D. Próbne: Kozienice — T. Kościuszko; Niekłań — T. Kościuszko; Ostrowia — H. Dąbrowski; Sandomierz — T. Kościuszko; Wąchock — H. Dąbrowski.

D. Wilczęce: Sandomierz — B. Krzywousty.

Chorągiew Śląska, D. Harcerskie: Bielsko — T. Kościuszko; Cieszyn — J. Kiliński; Katowice — J. Poniąkowski; Lubliniec — T. Kościuszko; Pszczyna — T. Kościuszko; Załęże — B. Chrobry.

D. Przygotowawcze: Bielsko — Zawisza Czarny; Brzeziny — J. Sobieski; Cieszyn — Pułaski; Dąbrowka Mała — A. Mickiewicz; Królewska Huta — B. Chrobry; Murzki — T. Kościuszko; Pszczyna — St. Tarkowski; Rybnik-Parusze — Zawisza Czarny; Wyrwy — T. Kościuszko.

D. Próbne: Bielsko — J. Poniąkowski; Cieszyn — H. Sienkiewicz; Czecowice — Bielsko — Stalmach; Czechowice-Dziedzice — J. Bem; Dziedzice — Ks. Londzin; Jankowice — Zawisza Czarny; Katowice — Ligota — J. Sobieski; Katowice — Zawisza Czarny; Kostuchów — J. Słowacki; Miasteczko Tarn. Góry — T. Kościuszko; Orzesze — B. Chrobry; Rybnik — Janas Szawlej — T. Kościuszko; Tychy — T. Kościuszko.

Chorągiew Zagłębiowska, D. Harcerskie: Częstochowa — T. Kościuszko; Maczki — St. Batory; Ostrowy — K. Pułaski; Raków — T. Kościuszko; Sosnowiec — J. Poniąkowski; Strzemieszyce — B. Głowacki; Zawiercie — R. Traugutt.

D. przygotowawcze: Czeladź — T. Kościuszko; Częstochowa — W. Łukasiński, A. Mickiewicz; Dąbrowa Górnicza — Czachowski, Zawisza Czarny; Grodziec — St. Żółkiewski; Satoru — St. Czarniecki; Sosnowiec — B. Głowacki, T. Kościuszko, T. Kościuszko, B. Prus, S. Staszic, Zawisza Czarny; Zawiercie — B. Głowacki, T. Kościuszko.

D. próbne: Bolesław — J. Poniąkowski; Częstochowa — Zawisza Czarny; Olkusz — T. Kościuszko; Porębka-Pekin — A. Małkowski; Zawiercie — J. Poniąkowski, Pułaski, Zawisza Czarny, Żółkiewski.

(—) Wojtczak, ph.
Za Kier. Wydż. Org.

(—) St. Sedlaczek, Hm. Rp.
Naczelnik Głównej Kwatery.

Wydawca: Naczelnictwo Z. H. P. w osobie Stanisława SEDLACZKA, Warszawa, Zielna 35 m. 9. Telefon 101-20.

Redaktor: Stanisław SEDLACZEK.

Administracja: Zielna 35 m. 9; tel. 101-20, od 10 do 12. Konto P. K. O. 10020.

Druk. „LECH”, Warszawa, Koszykowa 33